

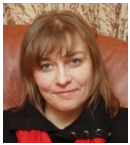
Nr. 8(12)

BAZŪVE

Latvijas Neredzīgo bibliotēkas avīzīte
par notikumiem bibliotēkas dzīvē

2012. gada 6. augusts

LATVIJAS TORNĀDO

Gunta Bite

Braila raksta nodaļas vadītāja

Šogad vasara paiet interesantā nenoteiktības sajūtā: tveice, krusa, saule, lietus, patīkams vējelis un tornādo.

Šovasar man izdevās pabūt dažādos Latvijas nostūros un braukt pa dažādiem ceļiem. Arī tādiem, kurus viegli nodēvēt par „nekurieni”. Un tieši uz šādiem ceļiem, kad zem automašīnas riteņiem jau ilgstoši šņirkst grants un abās ceļa malās garām steidz necaurredzams mežs, cilvēks saprot, *kur* viņš atrodas dabas vērtību skalā.

Trijos dienā, kad vasaras saulei jāspīd pie debesjuma un visapkārt jāvalda dienas kņadai, mežs pēkšņi satumst tik ļoti, ka automašīnas starmeši spēj apgaismot tikai balto grants ceļu. Debesis pārsteidzošā ātrumā piepildās ar draudīgiem lietus mākoņiem, kas nododas virpuļdančim. Nav ilgi jāgaida, un spēcīgs lietus

lielām lāsēm aizplīvuro priekšējo vējstiklu. Tālāk braukt nav iespējams. Esam kā slazdā nekurienes vidū! Biezokņa tumsa draudoši šņāc, koki, kas pārliekušies pāri ceļam, vēja liekti, cenšas pieskarties grantij. Pēkšņi spēcīgā lietus gāze mitējas, taču tā vietā automašīnu sāk kapāt krusa. Sabijušies vērojam dabas dusmas, nebilzdami ne vārda. Kaut kur meža biezoknī atskan stalta koka izmisīgais kliedziens pirms tas lūstot ieķeras citu koku zaros. Tūkstošiem sīkzariņu ar zaļo lapu vainagu nobirst uz ceļa mūsu priekšā. Tātad tas noticis pavisam tuvu. Nevaram vairs kavēties. Iedarbinām motoru un traucamies cauri krusai.

Vēl pavisam īss mirklis, un viss ir pārgājis. Debesis kļuvušas gaišākas, lietus mitējies, un tālumā jau redzami lauki. Mežs ir mūs palaidis, vētra nomierinājusies, bet mēs — kļuvuši bijīgāki pret dabu, kas mums ir apkārt.

Vēlāk, atgriezušies mājās, uzzinām, ka netālu no mums plosījies tornādo.

MANS STRAZDUMUIŽAS STĀSTS

STRAZDUMUIŽAS KOKU VALODA

Laima Locāne

Veca pasaka vēstī, ka sensenos laikos koki pratuši runāt. Koki sarunājas arī šo-

dien, tikai cilvēki sen aizmirsuši koku valodu vai arī viņu ausis nespēj uztvert koku teikto. Pavasaros, kad koku zaros

savas dziesmas izdzied putni, koki klusē. Koki sarunājas rudenos: tumšajos vakaros un garajās naktīs. Izstiepuši kailās zaru rokas viens pret otru, koki runā un runā...

Starp kokiem tāpat kā starp cilvēkiem ir runīgāki, mazāk runīgi, ir koki klusētāji. Strazdumuižas koki tāpat kā šeit mītošie ļaudis ir sevišķi runīgi. Daļai šejienes cilvēku valoda ir svarīga ikdienas saziņā. Šeit biežāk var dzirdēt lietišķas un draudzīgas sarunas. Acu skatienu, mīmiku un žestus aizstāj uzmundrinoši vārdi un pat skaļa sasaukšanās.

Visvecākie Strazdumuižas parka ozoli sarunājās citiem kokiem nesaprotamā valodā. Senie muižas ļaudis arī sarunājās svešādā mēlē, ko nesaprata apkārtējo māju zemnieki. Pie daudzdzīvokļu mājām augošie koki vairāk ieklausās un sarunājas maz. Pie Strazdumuižas bibliotēkas un skolas augošie koki ir lieli plāpas.

Rudenī, kad kļava bija nometusi krāsaino lapu apmetni un ozols novilcis savu zaļganbrūno zīļpogoto uzvalku, aizsākās saruna.

Ozols bilda: „Vai atceraties to tālo septembra dienu, kad šeit garām gāja veca sieviete un maza meitenīte — vecmāmiņa un mazmeitiņa. Viņas bija ieradušās no tālienes — no austrumvidzemes Ilzenes ciema „Ezerleju” mājām. Mazmeitiņai vajadzēja uzsākt skolas gaitas šejienes skolā. Mazo meiteni biedēja nezināmā nākotne un drīzā šķiršanās no vecmāmiņas. Meitene bija cieši satvērusi vecmamma roku un brūnu skolas somu. Skolas somā nebija ierastās grāmatas un burtnīcas, tās viņu gaidīja skolā. Somā bija lelle, burciņa ar ievārījumu no „Ezerleju” māju ogām un mīļtantes Anniņas adītās vilnas zeķes. Meitene atcerējās, ka Anniņas tante adīja zeķes un kā saule atmirdzēja istabas logā un adāmadatu spožajās smailītēs. Atceroties to, viņai acīs

nevaldāmi sariesās asaras. Lai slēptu asaras, meitene noliecās un pacēla trīs brūnas zīles. Mazmeitiņa lūdza, lai vecmamma iestāda zīlītes „Ezerleju” pagalmā. Vecmāmiņa teica, ka ozoli aug ļoti lēni un ka tādi lieli ozoli aug arī pie vecām muižām, arī pie Ilzenes muižas. Vecmāmiņa un mazmeitiņa toreiz nezināja, ka šo vietu senāk sauca par Strazdumuižu un kad paies divdesmit gadi šo vietu atkal dēvēs par Strazdumuižu. Todien meitene nezināja, ka abām šīm muižām būs liela nozīme viņas dzīvē..”

„Cik interesanti!” sauca jaunākie koki un lūdza stāstīt vēl.

Kļava atcerējās: „Toruden meitene kopīgi ar citiem klases bērniem lasīja manas krāsainās lapas. No lapām bērni izgatavoja garas vītnes, lai izrotātu klases telpu rudens svētkiem. Rudens svētkos uz krāsainajām, robotajām lapām bija saliktas brūni kraukšķīgas kartupeļu pankūkas. Pankūkas bija izcepusi bērnu pēcpusdienas audzinātāja, kura labāk nekā citi skolotāji izprata tālu no mājām un vecākiem aizvestos bērnus.”

Ozols atminējās: „Citu rudeni bērni vāca manas zīles. Meitenes klases pionieru pulciņš „Dzirkstelīte” iesaistījās operācijā „Meža cūka” un savāca visvairāk zīļu. Pulciņš ieņēma pirmo vietu skolā un lepnums dzirkstīja ne tikai pulciņa nosaukumā, bet arī bērnu acīs.”

„Pastāstiet, kas notika ar mazo meiteni turpmāk?” prasīja jaunākie koki, bet kļava un ozols klusēja. Koku zarus bija sastindzinājusi rudens salna.

Trīs brūnās ozolzīles neieauga „Ezerleju” māju pagalmā, bet meitene izauga un viņas turpmākā dzīve rit Strazdumuižā. Varbūt pēc daudziem gadiem kādā rudens vakarā par to stāstīs pie daudzstāvu dzīvojamās mājas augošais pilādzīts.

Kamēr Strazdumuižā augs koki un dzi-
vos ļaudis, rudens naktīs sarunāsies koki.

Rītos pret debesīm kāps koku elpa, bet
cilvēki teiks — tā tikai rudens migla.

DZEJA

Jana Egle
dzejniece no Liepājas

VELTĪJUMS MĀJAI KALNA GALĀ

sapnī redzēju
baltu māju kalna galā
atvērtiem logiem un saules piemirdzētu
pagalmu

plaša mierīga upe liecās ap kalnu
es stāvēju otrā krastā
veltīgi saukdama pārcēlāju
tikai nosmaržoja kalmes
sudraba rauda uzsita ar asti
un upes tārtiņš smīnīgām dzeltenām acīm
čaloja un guldza riestā

putniņ pārcel mani otrā pusē
es lūdzu bet nepratu vīterot viņa valodā
vējš sašūpoja mājas logus
saules atspīdumus pāri man lejt
un es skaidri zināju
ka tur beidzot atradīšu to pēc kā esmu
gājusi

garu un putekļainu ceļu
līdz šīs nakts sapnim

bridu upē un laidos peldus
atvars izrādījās stiprāks par mani

pēdējais ko dzirdēju bija tārtiņa sauciens
kāds atspulgs vēl pārlaidās pāri
un mirkli vēlāk plaši atvērtām acīm klusi
un stingi

slīdēju pa straumei
aizvien tālāk no vietas
kur vēlējos nokļūt vairāk par visu
un sirds vairs nesāpēja

bet baltajā mājā
lielās istabas vidū pie galda
kāds stiprām rokām lauza gabalos
lielu siltu un smaržīgu klaipu
dalīja visiem kas bija tikuši savām upēm
pāri

un viņu sejas tapa balti starojošas
kā māja kalna galā
tādi tie aizgāja atpakaļ pasaulē
pilnām rokām un gaišām acīm
dalīties tālāk ar tiem kas palika viņā
krastā

vīrs rūpīgi savāca saujā drusciņas no
galda
un devās lejup pie upes pabarot raudas
un putnus

bet es biju jau tālu
un mana sirds vairs nesāpēja

PIETUKA KRUSTIŅŠ

Zane Rižija
Pietuka Krustiņa krustmāte

„[...] aplūko ikkatru kociņu un puķīti
savos ziedos: dārza ābeli, plūmi, ķezberi,

ceriņu krūmu, dārza, lauka un rudzu
puķes; tad atkal tos augus, kuri ar
grezniem ziediem nelepojas, kā dažādus
ogu krūmus, visas labības, ķimenes,
kāpostus, kāļus un citus, kuriem ir tik vien
neievērojami ziedi vai arī tobrīd nav ziedu
pavisam. Ievēro cik maz ļaudis šos

pēdējos uzlūko — tikko gandrīz nenicina, un izskatās, ka paši viņu ziedošie brāļi un māsas pret viņiem lepojas un tura tos par nenieka un gandrīz par tādiem, kurus nevajadzētu nemaz par augiem dēvēt. Uzlūko visus tos rudenī, tad redzēsi, kā tie, kurus pavasarī visi apbrīvoja un slavēja, ir vistukšākie no augļiem vai arī nes tik vien nederīgus augļiņšus; ceriņu un rožu krūmi pēc ziedu laika nav gandrīz nemaz vairs ievērojami, jo pie viņiem nav nekas cits atrodams kā tik lapas un kādas nelietīgas pumpas, kamēr ogu krūmiem zari līcin likst aiz sulotām un krāsainām ogām; [..] visi dobjū augi jeb sakņāji, kuri ar nekādiem ziediem nav acu iepriecinājuši, atspirdzina un stiprina sirdis [..]. Turpretī ir citi koki un stādi, kas nes gandrīz krāšņākus augļus nekā ziedus, — dārza ābeles, dažas plūmes, zirņi un citi; vispēdīgi ir jo vairāk tādu, kuri nedz krāšņi zied, nedz arī nes derīgus augļus, — lielākā daļa meža koku, kuri nav ievērojami nedz vienā, nedz otrā ziņā. Varētu šķirt visus kokus un stādus četrās šķirās: pirmā — tos, kuri krāšņi zied, bet augļus nenes, otrā — kas krāšņi zied un nes krāšņus augļus; trešā — kuriem vientiesīgi ziediņi, bet brangi augļi, un ceturtā — kuri nedz krāšņi zied, nedz nes krāšņus, derīgus augļus.

Tāpat tas ir pie cilvēkiem, kad līdzina ticību pie ziediem un darbus ar augļiem. Pirmie, kas zied, bet augļus nenes, ir tie, kuri ar ticību lielās, lepojas un grib ar to uzsvērt visus cilvēka pienākumus pret

savu tuvāko un atlīdzināt jeb izdzēst sevmīlības noziegumus, meklēdami pie citiem neticības, caur ko sevi grib ierādīt ļaužu priekšā par ticīgiem, jo *tad vien viņi var izskatīties par augstu stāvošiem, kad citus pagrūž gar zemi*. Šie ir tie bīstamākie un ļaunākie cilvēki uz pasaules, jo *no redzamas čūskas var izsargāties, bet no neredzamas ne*. [..]

Otrie, kuri skaisti zied un nes bagātus augļus, ir tie, kuri apliecina savu ticību ar darbiem un tikumiem. [..] Tādi cilvēki nelīdīs nekad otra sirdī neticības meklēt un tad gandrīz ar prieku izpaust, it kā pirmajiem to dara, — viņiem pietiek darba pārparim būt nomodā par savām sirdīm. [..]

Trešie, kuru ziedi ir neievērojami vai arī pavisam nenomanāmi ir tie, kuri ar ticību nelepojas, bet darbus dara [..] Tie nebaidās soda, bet baidās netaisnības un necilvēcības [..]

Ceturtie, kuri nedz zied, nedz nes augļus, ir tie, kuriem nav ne ticības, nedz darbu un kuriem nav nekas svēts un nekas grēcīgs. Šie gan ir tie visu tukšākie, bet tomēr ne visu bīstamākie cilvēki, jo ļaunumā viņi netiek pirmajiem līdz. Tādi nemēdz ļaunuma meklēt nedz pie sevis, nedz pie citiem, kamēr pirmajie dēvē savu ļaunumu par labumu un cenšas atrast pie citiem gandrīz tik ļaunumu vien. Beidzot — pie šiem pēdējiem ir vēl tas labums, ka viņi nav apslēpti, kādēļ arī nav grūt no viņu ļaunuma izsargāties.””

Un kurš esi tu?

BAZŪNE

**VA «Latvijas
Neredzīgo bibliotēka»
bezmaksas avīzīte**

Izdota Braila raksta nodaļā. Iznāk reizi mēnesī.

Redaktore Gunta Bite.

E-pasts: gunta.bite@neredzigobiblioteka.lv

Mājaslapa: www.neredzigobiblioteka.lv sadaļā Pakalpojumi

Tālr. 67522131, 29137112

Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par publikācijām atbildīgi paši autori.